

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla . Biry Csaba ügyvéd által képviselt felperesnek dr. Benke Gyula ügyvéd által képviselt alperes ellen késedelmi kamat megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2007. november 26-án kelt 6.G.41.327/2006/17. számú ítélete ellen az alperes részéről 6.G.41.327/2006/18. számon előterjesztett fellebbezés, a felperes részéről 10.Gf.40.137/2008/3. számon előterjesztett csatlakozó fellebbezés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja, az alperest terhelő marasztalás összegét 4.116.989 (négymillió-egyszáztizenhatezer-kilencszáznolcvankilenc) forintra, a felperesnek fizetendő első fokú perköltséget 367.020 (háromszázhatvanhétézer-húsz) forintra felemeli, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a Fővárosi Ítéltábla az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 79.500 (hetvenkilencezer-ötszáz) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

2006. január 27-én a felperes 2006. február 26-i fizetési határidővel ... sorszámon 9.388 forint, ... sorszámon 3.330.104 forint, 2006. február 24-én 2006. március 26-i fizetési határidővel ... sorszámon 777.497 forint késedelmi kamatkövetelésről állított ki számlát, melyeket az alperes nem egyenlítette ki.

A felperes 2006. április 13-án a fenti késedelmi kamattartozás megfizetése iránt fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmet terjesztett elő; az eljárás az alperes ellentmondása folytán perré alakult.

A felperes a keresetében 4.116.989 forint lejárt késedelmi kamattartozás és ezen összegnek 2005. április 28-tól a kifizetés napjáig járó, a mindenkor jegybanki alapkamat kétszeresét kitevő késedelmi kamat megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Arra hivatkozott, az alperes megrendelésére különböző nemzetközi fuvarfeladatokat teljesített, melyekről kiállított számlákat az alperes az esedékességkor nem fizette meg, ezért 2005. július 20-án felszólította a mintegy 50.594.327 forint számlatartozás kifizetésére. Ezt követően az alperes részletekben és késedelmesen teljesítette a fuvardíj fizetési kötelezettségét, ezért a Ptk. 301. §-a és 301/A. §-a alapján a pénztartozás után a késedelembe esés időpontjától kezdve késedelmi kamat megfizetése terheli.

Az alperes érdemi ellenkérelmében vitatta a 2005. július 20-án kelt felszólítás kézhezvételét, elsődlegesen elévülési kifogást terjesztett elő, hivatkozva arra, hogy a 2005. január 13-át megelőzően adott felperesi megbízásokkal kapcsolatos követelések elévültek, ezeket a 2007. augusztus 12-én kelt, elsőfokú bírósághoz 2007. augusztus 15-én 13. sorszám alatt beérkezett előkészítő iratához csatolt táblázatban jelölte meg. Utalt arra, hogy a fuvardíjak megfizetése nem jelenti a késedelmi kamatkövetelés jogalapjának az elismerését, továbbá a késedelmi kamat mértéke tekintetében közöttük megállapodás nem jött létre, így a felperes legfeljebb a jogszabályban meghatározott mértékűre támaszthatna igényt. Álláspontja szerint a felperes a fuvardíj-tartozásra beérkezett teljesítéseket nem számolhatta volna el a Ptk. 293. §-ában foglaltaktól eltérően.

Hivatkozott arra is, a felperes kereseti kérelme azért sem megalapozott, mert a felperesi társaság részvényeinek értékesítése során a főkönyvi kivonatban a felperesi követelés alapjául szolgáló tőketartozással összefüggésben kamattartozást nem tartottak nyilván, holott a kamattartozásra vonatkozó információ a részvényvásárlás során meghatározó jelentőséggel bírt volna.

A felperes az elévülési kifogást vitatta, álláspontja szerint nincs jelentősége, hogy a fuvardíj-tartozás megfizetésére vonatkozó felszólítást az alperes kézhez vette-e. Ennek megküldésére egyébként az egyéves elévülési határidőn belül került sor, így az elévülést megszakította. A késedelmes teljesítést követően 9 hónapon belül az alperes megkapta a kamatszámmlákat, s tekintve, hogy a tőketartozást késedelmesen egyenlítette ki, az esedékességtől a kifizetésig a felperest késedelmi kamat is megilleti. Az alperes a kamat mértékét alaptalanul tette vitássá; a fuvardíjszámlákon a késedelmes fizetés jogkövetkezményeként a jegybanki

alapkamat kétszeresének megfelelő késedelmi kamat megfizetése került feltüntetésre. A felperes az elszámolás során jogosultként a Ptk. 293. §-ában foglaltaktól eltérhetett, továbbá azért nem szerepel a főkönyvi kivonatban kamattartozás, mert a felperesnek kamatkövetelése és nem kamattartozása áll fenn az alperessel szemben.

Az elsőfokú bíróság 2007. november 26-án kelt 6.G.41.327/2006/17. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 3.467.454 forint tőkét, annak 2005. április 28-tól a kifizetés napjáig járó, minden naptári félév teljes idején az érintett félév előtti utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7 %-kal növelt mértékét és 292.585 forint perköltséget, egyebekben a felperes keresetét elutasította.

Ítélete indokolásában az elsőfokú bíróság 649.535 forint követelés vonatkozásában az elévülési kifogás megalapozottságára vont következtetést; megállapította, hogy a felek közötti nemzetközi fuvarozási szerződések létrejöttére tekintettel az 1971. évi 3. tvr.-rel kihirdetett Nemzetközi Közúti Árufuvarozási Szerződés (CMR) 32. cikk 1.c) pontja, valamint a Ptk. 327. § (1) bekezdésében foglaltak irányadóak. Tekintve, hogy a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmét a felperes 2006. április 13-án nyújtotta be, a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján annak bizonyítása terhelte, hogy a követelés elévülését megszakította. Az elsőfokú bíróság a mindösszesen 649.535 forint erejéig előterjesztett elévülési kifogást azért találta megalapozottnak, mert a főkövetelés elévüléséhez igazodik a késedelmi kamat elévülése, a felperes pedig az alperes vitatásával szemben nem bizonyította a 2005. júliusi felszólító levél alperes részére történő kézbesítését, az alperes teljesítése pedig önmagában az elévülést nem szakította meg.

Az elévülési kifogással nem érintett felperesi követelések vonatkozásában az elsőfokú bíróság az alperes védekezését nem fogadta el; egyfelől nem igazolta a főkönyvi kivonatra vonatkozó előadását, másfelől nem a felperes, hanem harmadik személy tette az alperes által hivatkozott kijelentést, így annak a felek jogviszonyában nincs relevanciája. Osztotta az elsőfokú bíróság a felperes jogi álláspontját a Ptk. 293. §-ában foglaltaktól történő eltérés jogszerűségére is.

Elfogadta az elsőfokú bíróság az alperes azon védekezését, hogy a felperes által igényelt késedelmi kamat mértékében megállapodás közöttük nem jött létre, így a jogszabályi mértéket meghaladó kamatigény alaptalan. Az a körülmény, hogy a felperes a számlákon feltüntette késedelmi kamatigényét, új szerződési ajánlatnak minősül, ennek ráutaló magatartással történő elfogadására nem vonható következtetés az alap jogviszony alperes általi teljesítéséből.

Az ítélet ellen az alperes fellebbezést, a felperes csatlakozó fellebbezést terjesztett elő.

Az alperes a fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének a részbeni megváltoztatását, a kereset teljes elutasítását kérte. Sérelmezte a felperesi követelés jogalapjának a hiányára vonatkozó kifogása mellőzését; fenntartotta, hogy a felperesi és az alperesi társaságok közötti részvény-átruházás során a felperes tényleges tulajdonosa olyan nyilatkozatot tett és olyan főkönyvi kimutatást

terjesztett az alperes elé, amely szerint az alperesi társaságnak ebben az időszakban nem volt kamattartozása. A felperes ezen alperesi védekezésre csupán azt adta elő, a főkönyvben azért nem jelölték meg, hogy kamattartozás áll fenn, mert a felperesnek kamatkövetelése volt. Ebből következően a felperes maga is elismerte, hogy a főkönyvben ezek az adatok nem szerepeltek, így az alperest okirat csatolási kötelezettség nem terhelte. Álláspontja szerint annak eldöntése, hogy az adott összegek elszámolása „követelés” vagy „tartozás” oldalra tartozik, olyan jogkérdés, amelyről az elsőfokú bíróságnak kellett volna döntenie.

A felperes csatlakozó fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének a részbeni megváltoztatását, az elévülési kifogással érintett, elutasított követelés tekintetében a keresetnek történő helyt adást kért. Változatlanul fenntartotta azon álláspontját, nincs jelentősége annak, hogy az alperes a számlatartozás teljesítésére vonatkozó fizetési felszólítást megkapta-e, hiszen azt késedelmesen bár, de teljesítette. Tekintve, hogy a késedelmi kamatfizetési kötelezettség a késedelembe esés objektív szankciója, azzal a felperesnek - felszólítás nélkül is - számolnia kellett.

A felperes csatlakozó fellebbezése nem irányult a tőketartozás után megítélt késedelmi kamat mértékének a keresete szerinti megváltoztatására, ezért a kereset ekörbeni elutasítása a Pp. 228. § (3) bekezdése szerint - fellebbezés hiányában - jogerőre emelkedett, ezen ítéleti rendelkezést a Fővárosi Ítéltábla nem érintette.

Az alperes fellebbezése nem alapos, a felperes csatlakozó fellebbezése megalapozott.

Az elsőfokú bíróság ítéletében a tényállást kellően feltárta, az abból levont jogi következtetése azonban csak részben helytálló.

Az alperes a fellebbezésében a részvény-átruházás körülményeire alapított védekezése elutasítását sérelmezte arra hivatkozva, hogy e körben az elsőfokú bíróság tévesen vont következtetést a védekezésében előadottak bizonyítatlanságára, továbbá állást kellett volna foglalnia abban, hogy a perbeli összeg elszámolása a főkönyvben a „tartozás” vagy a „követelés” oldalra tartozik-e.

Az alperes fenti fellebbezési érvelése nem fog helyt, az elsőfokú bíróság érdemben helyesen állapította meg a védekezése alaptalanságát, az ekörbeni ítéleti okfejtést azonban a Fővárosi Ítéltábla - a fellebbezésben foglaltakra is figyelemmel - az alábbiak szerint pontosítja.

A jogvita elbírálása szempontjából szükségtelen annak a vizsgálata, hogy a felperes a könyveiben a perbeli követelést szerepelteti-e, ennek elmaradása az igényérvényesítést nem akadályozza. A könyvvezetés számviteli megfelelőségének vizsgálata nem képezi a per tárgyát, így annak eldöntése sem, hogy a kamat elszámolása a „tartozás” vagy a „követelés” oldalra tartozna-e.

A fellebbezésben fenntartott védekezésben előadottakból arra vonható következtetés, hogy a főkönyvi adatoknak az alperes az általa hivatkozott részvény-átruházás során tulajdonított jelentőséget, utóbbi jogviszony a jelen jogügylettől eltér, azzal - az ügy elbírálására kiható - összefüggést nem mutat, így szükségtelen a részvény-átruházás alperes által előadott körülményeinek a bizonyítása, ezért a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásából mellőzi a bizonyítás elmaradására tett megállapításokat.

A felperes a csatlakozó fellebbezésében az alperes elévülési kifogása elfogadását, az erre alapított keresetelutasítást sérelmezte.

Az elsőfokú bíróság tévesen vont következtetést az elévülési kifogás megalapozottságára az alábbiak szerint.

A felperes a keresetében az alperessel kötött nemzetközi fuvarszerződéseken alapuló fuvardíjtartozás késedelmes megfizetésére hivatkozva támasztott késedelmi kamatkövetelést, így helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a jogviszonyra a Ptk. 506. § (1) bekezdése szerint az 1971. évi 3. tvr.-rel kihirdetett Nemzetközi Közúti Árufuvarozási Szerződés (CMR) irányadó.

A CMR 32. cikk 1.c) pontja a Ptk. 504. § (3) bekezdésében foglaltaktól részben eltérően akként rendelkezik, hogy a fuvarozáson alapuló igények egy év alatt évülnek el, az elévülési idő kezdete a fuvarozási szerződés megkötését követő háromhavi időtartam eltelte. Nem számít a határidőbe az a nap, amelyen az elévülési idő kezdődik.

Sem a Ptk. fuvarozásra vonatkozó XLI. fejezete, sem a CMR nem tartalmaz külön rendelkezést a mellékkövetelések elévülésére, ezért helytállóan utalt az elsőfokú bíróság a Ptk. 324. § (2) bekezdésében foglaltak alkalmazhatóságára, mely szerint a főkövetelés elévülésével az attól függő mellékkövetelések is elévülnek, a felperes által követelt késedelmi kamat a főköveteléstől függő mellékkövetelésnek minősül.

A fenti jogszabályi rendelkezések alkalmazása körében kialakult egységes bírói gyakorlat szerint a késedelmi kamat, mint mellékkövetelés csak akkor évül el, ha a főkövetelés elévülése is bekövetkezett, a főkövetelés elévülését követően sem az alapkövetelést, sem a késedelmi kamatot nem lehet érvényesíteni, a főkövetelés elévülési idején belül azonban a késedelembe eséstől kezdődően a késedelmi kamat jogszerűen érvényesíthető.

Amennyiben a kötelezett a főkövetelés teljesítésével késedelembe esik, de azt az elévülési időn belül önként megfizeti, a főkövetelés után járó késedelmi kamat még ezután - az önkéntes teljesítéssel kezdődő elévülési idő alatt - is érvényesíthető.

A per nem vitás adatai szerint az alperes az egyes fuvarszerződéseken alapuló fuvardíjtartozását a CMR 32. cikk 1.c) pontja szerinti elévülési határidőn belül teljesítette, az alperes az elévülési kifogásában a főkövetelés elévülésére maga

sem hivatkozott, továbbá az sem volt vitás, hogy az alperes a teljesítéssel késedelembe esett.

A felperes keresetének alapjául szolgáló késedelmi kamatszámokhoz (..., ..., ... sorszámú számlák) csatolt kimutatásból kitűnően - melyben foglalt adatok helytállóságát az alperes a perben nem tette vitássá - az alperes legkorábbi fuvardíj-teljesítése 2005. április 27-i, így ezen időpont alapulvételével a fizetési meghagyás 2006. április 13-i benyújtására, azaz a késedelmi kamatigény bíróság előtti érvényesítésére az elévülési határidőn belül került sor, ezért tévesen tulajdonított jelentőséget az elsőfokú bíróság annak, hogy a felperes az elévülés fizetési felszólítással történő megszakítását nem igazolta.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a felperes eredményes csatlakozó fellebbezése alapján, a Pp. 253. § (2) bekezdésében foglaltak szerint - a módosult pernyertességi arány okán az első fokú perköltség viselésére is kiterjedően - részben megváltoztatta, a felperes elutasított keresetének helyt adott, és az alperes sikertelen fellebbezése okán egyebekben helybenhagyta.

Tekintve, hogy az alperes fellebbezése nem, a felperes csatlakozó fellebbezése eredményre vezetett, a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint kötelezte az alperest a felperes jogorvoslati perköltsége megfizetésére, mely 19.500 forint illetékből, valamint a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdésében foglaltak figyelembevételével megállapított, általános forgalmi adót is tartalmazó 60.000 forint jogi képviseleti munkadíjból, a felemelt első fokú perköltsége 247.020 forint kereseti illetékből és 120.000 jogi képviseleti munkadíjból áll.

Budapest, 2008. június 3.

. Bánki Horváth Mária s. k.,

a tanács elnöke

Levek Istvánné dr. s. k.,
előadó bíró

Dr. Rédei Anna s. k.,
bíró